

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER.....	7

YAPAY ZEKÂ TEKNİKLERİ VE MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK BAKIMINDAN BİR YAPAY ZEKÂ MODELİ ÖNERİSİ

Prof. Dr. Mesut AYGÜN

GİRİŞ.....	18
I. YAPAY ZEKÂ BAKIMINDAN TARİHSEL GELİŞİM VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE	19
A. Genel Olarak.....	19
B. Tarihsel Gelişim	21
C. Yapay Zekânın Tanımı ve Özellikleri	27
D. Yapay Zekânın Çeşitleri	32
II. YAPAY ZEKÂ TEKNİKLERİ	35
A. Genel Olarak.....	35
1. Makine Öğrenmesi	36
2. Yapay Sinir Ağları	39
3. Derin Öğrenme	40
4. Uzman Sistemler.....	41
5. Robotik (Robotlar ve Botlar).....	43
6. Doğal Dil İşleme	45
7. Görüntü Tanıma ve İşleme	46
8. Planlama ve Optimizasyon	47
a. Bulanık Mantık.....	47
b. Genetik Algoritmalar.....	48
B. Çalışmamızda Kullanılacak Yapay Zekâ Teknikleri	49
III. MİLLETLERARASI USUL HUKUKU BAKIMINDAN YAPAY ZEKÂ.....	49
A. Yargılama Hukukunda Kullanılacak Yapay Zekâ Uygulamalarında Dikkate Alınması Gereken Temel İlkeler	50
1. Temel Haklara Saygı	52
2. Ayrımcılık Yasağı	53
3. Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik	53

4. Kalite ve Güvenlik.....	54
5. Kullanıcı Kontrolü ve Denetimi.....	54
B. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) Bilişim Sistemi	55
C. Yabancılık Unsurunun Tespiti	57
IV. KANUNLAR İHTİLÂFI HUKUKU BAKIMINDAN YAPAY ZEKÂ	59
A. Kanunlar İhtilâfı Hukuku Metodolojisi ve Genel Problemler	59
1. Vasıflandırma	59
2. Milletlerarası Sözleşmeler Rejiminin Uygulanması	61
3. Kanunlar İhtilâfı Hukukunun Diğer Genel Problemleri (Türk Hukukunun Kanunlar İhtilâfı Kuralları – Atıf – Doğrudan Uygulanan Kurallar).....	62
B. Yabancı Hukukun Uygulanması.....	65
V. YAPAY ZEKÂ TABANLI UZMAN SİSTEM MODELİ ÖNERİSİ	71
A. Genel Olarak	71
1. Birinci Katman: Yabancılık Unsurunun Tespiti	72
2. İkinci Katman: Vasıflandırma – Adlama	73
3. Üçüncü Katman: İki ve Çok Tarafli Milletlerarası Sözleşmeler	73
4. Dördüncü Katman: Kanunlar İhtilafı Hukuku Kurallarının Tespiti – Altılama	74
5. Beşinci Katman: Atıf	75
6. Altıncı Katman: Doğrudan Uygulanan Kuralların Tespiti ve Uygulanması.....	76
7. Yedinci Katman: Türk Hukukunun İçeriğinin Tespiti ve Uygulanması	76
8. Sekizinci Katman: Uygulanacak Yabancı Hukukun İçeriğinin Tespiti, Uygulanması ve Kamu Düzeni Müdahalesi	77
B. Uzman Sistem Tabanlı Yapay Zekâ Modeli Akış Şeması.....	78
SONUÇ.....	79
KAYNAKÇA	82

TÜRK KANUNLAR İHTİLAFI HUKUKUNDA YAPAY ZEKÂNIN VERDİĞİ ZARARDAN DOĞAN SÖZLEŞME DIŞI SORUMLULUK

Doç. Dr. Cemil GÜNER

I. YAPAY ZEKÂ VE HAKSIZ FİİL POTANSİYELİ.....	88
II. YAPAY ZEKÂNIN HAKSIZ FİİL SORUMLULUĞU VE HUKUKÎ STATÜSÜ	93
A. Genel Olarak	93
B. Yapay Zekânın Kişiliği Meselesi.....	95

C. Yapay Zekânın Verdiği Zarardan Doğan Sorumluluk	99
III. YAPAY ZEKÂNIN VERDİĞİ ZARARDAN DOĞAN SÖZLEŞME DIŞI SORUMLULUĞA UYGULANACAK HUKUK	103
A. Vasıflandırma	103
B. Uygulanacak Hukukun Tayini	104
1. Genel Olarak	104
2. Bağlama Kuralları	106
a. Yapay Zekânın Genel Haksız Fiil Statüsünün Uygulama Alanında Kalan Zararlarından Doğan Sorumluluk	106
b. Yapay Zekânın Medya, İnternet ve Diğer Kitle İletişim Araçlarıyla Kişilik Hakkı İhlalinden Doğan Sorumluluk	111
c. İmal Edilen Bir Ürün Olarak Yapay Zekânın İmalatçısının Sorumluluğu	115
3. Yabancı Hukukun Uygulanmasına Kamu Düzeni Müdahalesi	118
SONUÇ	121
KAYNAKÇA	122

YAPAY ZEKÂYA VATANDAŞLIK VERİLMESİ SORUNU

Dr. Öğr. Üyesi Aynaz UĞUR

I. GİRİŞ	128
II. GENEL KAVRAMLAR	129
A. Vatandaşlık Kavramı	129
1. Genel olarak	129
2. Vatandaşlık ve Kişilik Kavramlarının İlişkisi	131
B. Yapay Zekâ Kavramı	132
C. Sonuç	133
III. YAPAY ZEKÂ VE VATANDAŞLIK İLİŞKİSİ	134
A. Genel Olarak	134
B. Türk Vatandaşlığının Kazanılması Yolları Karşısında Yapay Zekânın Durumu	136
1. Genel Olarak	136
2. Yapay Zekâ İçin Mavi Kart Benzeri Bir Özel Statü Önerisi	139
C. Vatandaşlık Hakkı Kazanan İlk Yapay Zekâ Örneği Sophia'nın Durumu	142
D. Sonuç	143
IV. YAPAY ZEKÂNIN HUKUKİ STATÜSÜ VE VATANDAŞLIK KAZANMASI	145
A. Yapay Zekânın Hukuki Statüsü	145

B. Yapay Zekânın Vatandaşlık Durumu	146
C. Yapay Zekâya Vatandaşlık Verilmesinin Olumlu ve Olumsuz Yönleri	148
D. Vatandaşlık Alan Yapay Zekânın Kazanacağı Haklar	150
1. Hukuki Kişilik	150
2. Kısmi Vatandaşlık	151
3. Özel Hukuk Temelli Haklar	152
E. Sonuç	153
V. SONUÇ	154
KAYNAKÇA	154

AVRUPA BİRLİĞİ YAPAY ZEKÂ YASASI'NIN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Prof. Dr. Mete Özgür FALCIOĞLU

GİRİŞ	160
1. Yapay Zekâya İlişkin Uluslararası Çalışma ve Düzenlemeler	160
2. Ana Hatlarıyla Yapay Zekâ Yasası	163
3. Yasa'nın Amacı ve Uyulması Gereken İlkeler	164
4. Yasa'nın Kapsamı ve İstisnalar	167
5. Yasa Kapsamında Søjeler	171
6. Yapay Zekâ Sistemleri ve Genel Amaçlı Yapay Zekâ Modeli	173
(a) Yapay Zekâ Sistemi	173
(b) Genel Amaçlı Yapay Zekâ Sistemleri ve Modelleri	175
(c) Yüksek Riskli Yapay Zekâ Sistemleri	177
7. Yasaklanan Faaliyetler	180
SONUÇ	184
KAYNAKÇA	186

YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN SİGORTACILIKTA KULLANIMI VE DÜZENLENMESİ

Doç. Dr. Damla KÜÇÜK

GİRİŞ	188
I. YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN KULLANILDIĞI BELLİ BAŞLI SİGORTACILIK UYGULAMALARI VE SAĞLADIĞI YARARLAR	190
A. Risk Değerlendirme Süreci ve Sigorta Primlerinin Tespitinde	190
B. Risklerin Gerçek Zamanlı İzlenmesinde	192

C. Sigorta Tazminatı / Bedelinin Ödenmesine İlişkin Taleplerin Değerlendirilmesi ve Hileli Davranışların Tespitinde.....	193
D. Sigorta Araçlarının Kapasite ve Verimliliğinin Artırılmasında	195
E. Sigortalanabilir Risklerin ve Coğrafyanın Genişletilmesinde	195
II. YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN SİGORTACILIKTA KULLANIMININ YOL AÇTIĞI TEMEL SORUN: ÖN YARGILI, EKSİK VEYA YANLIŞ ALGORİTMİK KARARLAR	197
III. SİGORTACILIKTA YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN KULLANIMININ DÜZENLENMESİNDE DİKKATE ALINMASI GEREKEN TEMEL İLKELEER	203
A. Menfaat Dengesinin Korunması.....	203
B. Şeffaflık ve Açıklanabilirlik.....	205
C. Yapay Zekâ Algoritmaları Tarafından Verilen Kararların Adil Olmasının Sağlanması ve Hesap Verilebilirlik.....	207
D. Etik İlkelere Uygunluk.....	208
E. İtiraz ve Telafi Haklarının Verilmesi.....	208
IV. YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN SİGORTACILIKTA KULLANIMI BAĞLAMINDA AVRUPA BİRLİĞİ VE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE YAPILAN DÜZENLEMELERE GENEL BİR BAKIŞ.....	210
A. Avrupa Birliği'nde	210
B. Amerika Birleşik Devletleri'nde	214
V. SİGORTACILIKTA YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİNİN KULLANIMININ DÜZENLENMESİNDE DİKKATE ALINACAK GENEL ESASLAR VE DÜZENLENMESİ GEREKEN TEMEL HUSUSLAR.....	216
A. Sigortacılıkta Yapay Zekâ Sistemlerinin Kullanımının Düzenlenmesinde Dikkate Alınacak Genel Esaslar.....	216
1. Yapay Zekâ Sistemlerinin Kullanımına İlişkin Düzenleme Yapılmalı mı?	216
2. Yapay Zekânın Kullanımından Sorumlu Tutulacak Kişiler	218
3. Yapay Zekâ Sistemlerinin Kullanımına İlişkin Düzenlemelerde Menfaatleri Korunacak Kişiler ve Yapılacak Düzenlemelerin Sigorta Türleri Bakımından Kapsamı.....	219
B. Sigortacılıkta Yapay Zekâ Sistemlerinin Kullanımında Düzenlenmesi Gereken Temel Hususlar	222
1. Veri Yeterliliğinin Sağlanması	222
2. Denetim Mekanizmalarının Oluşturulması.....	224
3. Yapay Zekâ Sisteminin Kullanımına İlişkin Bilgilendirme Yükümlülükleri.....	225
4. İtiraz ve Telafi Edilmesini Talep Haklarının Verilmesi	225
SONUÇ	226
KAYNAKÇA	227

YAPAY ZEKÂDAN DOĞAN SORUMLULUĞUN SİGORTASI

Dr. Öğr. Üyesi Serdar DEMİRCİ

I. GENEL DEĞERLENDİRME	234
II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE, TARİHSEL SÜREÇ VE ETİK İLKELER	240
A. Kavramsal Çerçeve.....	240
B. Etik Tartışmalar Ekseninde Yapay Zekânın Tarihsel Gelişimi	244
III. YAPAY ZEKÂYA YÖNELİK KİŞİLİK TARTIŞMALARI	250
A. Eşya Önerisi	252
B. Kölelik Önerisi	252
C. Tüzel Kişilik Önerisi	253
Ç. Yapay İnsan Teorisi	253
D. Elektronik Kişilik Önerisi	254
E. Değerlendirme.....	255
IV. YAPAY ZEKÂ KULLANIMINDAN DOĞAN HUKUKİ SORUMLULUK	257
A. Akdi Sorumluluk.....	258
B. Akit Dışı Sorumluluk.....	259
1. Yapay Zekânın Kusur Sorumluluğu Açısından Değerlendirilmesi	260
2. Yapay Zekânın Kusursuz Sorumluluk Açısından Değerlendirilmesi	260
a. Adam Çalıştıranın Sorumluluğu Bakımından Değerlendirme	262
b. İfa Yardımcısı Bakımından Değerlendirme	263
c. Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu Bakımından Değerlendirme.....	264
ç. Ev Başkanının Sorumluluğu Bakımından Değerlendirme	265
d. Yapı Malikinin Sorumluluğu Bakımından Değerlendirme.....	266
e. Genel Tehlike Sorumluluğu Bakımından Değerlendirme	267
f. Ürün Sorumluluğu Bakımından Değerlendirme	268
g. Hakkaniyet Sorumluluğu	271
h. Otonom Araçlarda Araç İşletenin Hukuki Sorumluluğu	271
ı. Avrupa Parlamentosu Hukuk İşleri Komisyonu Tavsiye Raporu.....	273
V. SİGORTA HUKUKU PERSPEKTİFİNDE DEĞERLENDİRME.....	274
SONUÇ.....	276
KAYNAKÇA.....	278

YAPAY ZEKÂLI TIBBİ CİHAZLAR İÇİN ÜRÜN SORUMLULUĞU MESELESİ

Doç. Dr. Nurten İNCE AKMAN

GİRİŞ.....	286
I. TIBBİ CİHAZ TANIMI, YAPAY ZEKÂ TABANLI TIBBİ CİHAZ KULLANIMIN YARAR VE ZARARLARI	289
II. YAPAY ZEKÂ TABANLI TIBBİ CİHAZLARDA ÜRÜN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI	294
A. HATALI BİR ÜRÜNÜN PİYASAYA SÜRÜLMESİ.....	294
1. Ürün.....	294
a. Yazılım ve Yapay Zekâli Tıbbi Cihazları Ürün olarak Kabul Etmeyen Görüş	296
b. Yazılım ve Yapay Zekâli Tıbbi Cihazları Ürün olarak Kabul Eden Görüş	299
2. Hatalı (Uygunsuz) Ürün	306
a. Genel olarak Hatalı Ürün Kavramı	306
b. Yapay Zekâli Tıbbi Cihazlarda Hatalı (Uygunsuz) Ürün	307
(1) Haklı Güvenlik Beklentisi.....	308
(2) Ürünün Sunumu ve Kullanım Şekli.....	312
(3) Piyasaya Sürülme Anı	314
(a) Genel Olarak.....	314
(b) Yenileme ve Güncellemelerin Piyasaya Sürülme Anına Etkisi	317
B. Zarar	319
C. Nedensellik Bağı	321
III. SORUMLULUĞUN SÜJESİ	328
IV. ÜRÜN SORUMLULUĞUNDAN KURTULUŞ SEBEPLERİ VE BUNLARIN YAPAY ZEKÂ TABANLI TIBBİ CİHAZLARA UYGULANMASI SORUNU	334
A. Ürünün Üretici Tarafından Piyasaya Sürülmemesi.....	334
B. Piyasaya Sürüldüğünde Ürünün Hatasız Olması.....	337
C. Ürünün Üretilmesinin veya Dağıtılmasının Ticari ya da Mesleki Sebeplere Dayanmaması.....	339
D. Hatanın Emredici Normlara Uyulmasından Kaynaklanması	340
E. Piyasaya Sürülme Anında Bilim ve Teknik Düzeyinin Hatanın Tespit Edilmesine İmkân Vermemesi	342
F. Kısmi Ürün Üreticisinin Sorumluluktan Kurtulması	345
V. İSPAT YÜKÜ VE SORUMLULUĞUN ZAMANSAL SINIRI	345
SONUÇ	348
KAYNAKÇA	354

YAPAY ZEKÂNIN HUKUKİ STATÜSÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER

Doç. Dr. Seda GAYRETLİ AYDIN

GİRİŞ	364
I. YAPAY ZEKÂNIN HUKUKEN DÜZENLENMESİNİ ZORLAŞTIRAN ÖZELLİKLERİ	367
II. YAPAY ZEKÂYNIN HUKUKUN ÖZNESİ (SÜJESİ) OLMASI GEREKTİĞİNİ İLERİ SÜREN GÖRÜŞLER	373
A. Yapay Zekânın Gelişmişlik Seviyesine Göre Türleri	375
B. Kişi ve Kişilik Kavramı	376
C. Yapay Zekânın Hukukun Süjesi Olması Gerektiğine İlişkin Farklı Görüşler	380
1. Gerçek Kişi (İnsan Benzeri) Statüde Sayılması.....	380
2. Tüzel Kişilik Benzeri Statü verilmesi	381
3. Kendine Özgü Elektronik Kişilik Verilmesi	384
III. YAPAY ZEKÂNIN HUKUKUN OBJESİ OLDUĞUNU İLERİ SÜREN GÖRÜŞLER	390
A. Yapay Zekânın Köle Statüsünde Olduğu Görüşü.....	390
B. Yapay Zekânın Fikri Eser Olduğunu İleri Süren Görüş.....	394
C. Yapay Zekânın Eşya Statüsünde Olduğunu İleri Süren Görüş	396
SONUÇ.....	401
KAYNAKÇA.....	404

İCRA HUKUKUNDA YAPAY ZEKÂ

Doç. Dr. Aziz Serkan ARSLAN

GİRİŞ	410
I. YAPAY ZEKÂNININ İCRA HUKUKUNA İLİŞKİN YARGILAMADA KULLANILMASI	411
A. Türk Mahkemelerinin Yargı Hakkının Bulunup Bulunmadığı	415
B. Yargı Yolunun Caiz Olması	416
C. Mahkemenin Görevli Olması	416
Ç. Yetkinin Kesin Olduğu Hâllerde, Mahkemenin Yetkili Bulunması.....	417
D. Tarafların, Taraf ve Dava Ehliyetine Sahip Olmaları; Kanuni Temsilin Söz Konusu Olduğu Hâllerde, Temsilcinin Gerekli Niteliğe Sahip Bulunması.....	418
E. Dava Takip Yetkisine Sahip Olunması	420
F. Vekil Aracılığıyla Takip Edilen Davalarda, Vekilin Davaya Vekâlet Ehliyetine Sahip Olması ve Usûlüne Uygun Düzenlenmiş Bir Vekâletnamesinin Bulunması	420
G. Davacının Yatırması Gereken Gider Avansının Yatırılmış Olması.....	421
Ğ. Teminat Gösterilmesine İlişkin Kararın Gereğinin Yerine Getirilmesi.....	422

H.	Davacının, Dava Açmakta Hukukî Yararının Bulunması.....	422
I.	Aynı Davanın, Daha Önceden Açılmış ve Hâlen Görülmekte Olmaması	423
İ.	Aynı Davanın, Daha Önceden Kesin Hükme Bağlanmamış Olması.....	423
J.	Diğer Kanunlarda Yer Alan Dava Şartlarına İlişkin Hükümler	424
II.	YAPAY ZEKÂNININ İCRA DAİRESİNİN YAPMIŞ OLDUĞU İŞLEMLERDE KULLANILMASI	425
A.	Otomatik Belge İnceleme ve Hazırlama	426
B.	Risk Değerlendirmesi.....	428
C.	Tahsilat Süreçlerinin Otomasyonu	429
Ç.	Yasal Araştırma ve Destek	430
D.	Takibe İlişkin Danışmanlık Hizmetleri.....	430
E.	İcra Takip ve Yönetim Sistemleri	430
III.	İCRA HUKUKUNDA YAPAY ZEKÂ KULLANIMININ FAYDALARI.....	431
IV.	İCRA HUKUKUNDA YAPAY ZEKÂNIN KULLANIMINA İLİŞKİN ZORLUKLAR VE ETİK HUSUSLAR	432
	SONUÇ	435
	KAYNAKÇA	436

YAPAY ZEKÂNIN MEDENİ YARGILAMADA KULLANILMASININ FAYDALARI VE SAKINCALARI

Dr. Bünyamin KARTAL

I.	GİRİŞ.....	440
II.	MEDENİ YARGILAMADA YAPAY ZEKÂNIN KULLANILABİLECEĞİ ALANLARA İLİŞKİN FAYDA VE SAKINCALAR	441
A.	Genel Olarak.....	441
B.	Medeni Yargılamada Yapay Zekânın Yargılama Süjelerinin Yerine Kullanılması	442
1.	Yapay Zekâ Hâkim/Hakem.....	442
2.	Yapay Zekâ Taraf	446
3.	Yapay Zekâ Avukat.....	449
C.	Medeni Yargılamada Yapay Zekânın Yardımcı Olarak Kullanılması.....	452
1.	Dava Yönetim Sistemleri.....	452
2.	Karar Destek Mekanizmaları	453
3.	Yapay Zekâ Bilirkişi	455
4.	Yapay Zekânın Yargılamanın Diğer Alanlarında Kullanımı	456

D. Medeni Yargılamada Yapay Zekâ Kullanımının Hak Arama Özgürlüğü ve Mahkemeye Erişim Hakkı Yönünden Değerlendirilmesi.....	458
SONUÇ.....	461
KAYNAKÇA.....	464

İŞ YERLERİNDE YAPAY ZEKÂNIN KULLANIMININ HUKUKİ BOYUTU

Dr. Öğr. Görevlisi Mustafa NALBANT - Doktora Araştırmacısı Özgür MİLLETSEVER

GİRİŞ.....	470
A. YAPAY ZEKÂ KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE GENEL PRENSİPLERİ.....	471
1. Yapay Zekâ (Artificial Intelligence).....	473
2. Makine Öğrenimi (Machine Learning).....	475
3. Avrupa Birliği Yapay Zekâ Yasası.....	475
4. Güvenilir Yapay Zekânın Sorumlu Yönetimi İçin OECD İlkeleri.....	477
B. YAPAY ZEKÂNIN İŞ YERLERİNDE KULLANIMI.....	479
1. Yapay Zekânın İş Yerlerinde Kullanımının Avantajları.....	479
2. Yapay Zekânın İş Yerlerinde Yaratabileceği Potansiyel Problemler.....	481
a. Çalışanların Hukuki Statüsünün Belirlenmesi Sorunu.....	481
b. İş Yerlerinde Ayrımcılık Karşıtı Kuralların İhlali.....	482
c. Çalışanın Mahremiyet Hakkının İhlali Sorunsalı.....	484
d. İşverenin Yönetim Hakkının Yapay Zekâ ile Tarafından İcra Edilmesi ve Hukuki Statü Sorunu.....	485
e. Yapay Zekânın İşsizlik Rakamları Üzerindeki Etkisi.....	487
f. Sendikalar İçin Olası Zorluklar.....	488
SONUÇ.....	490
KAYNAKÇA.....	491